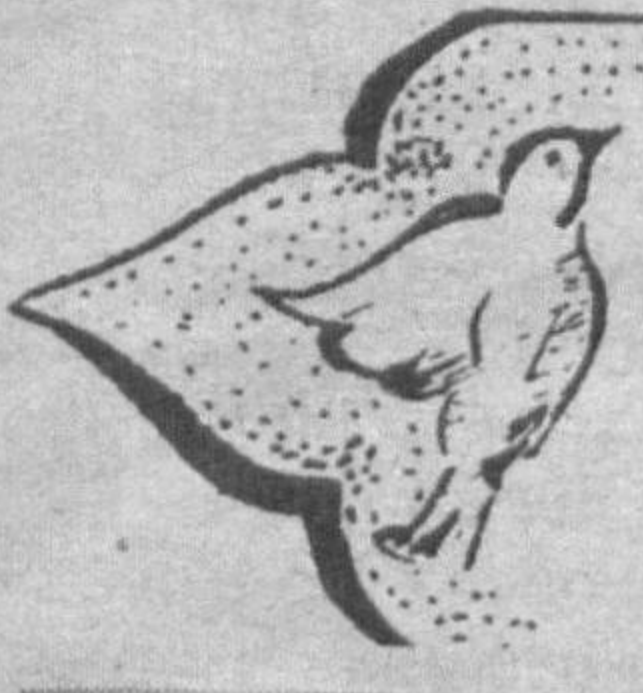
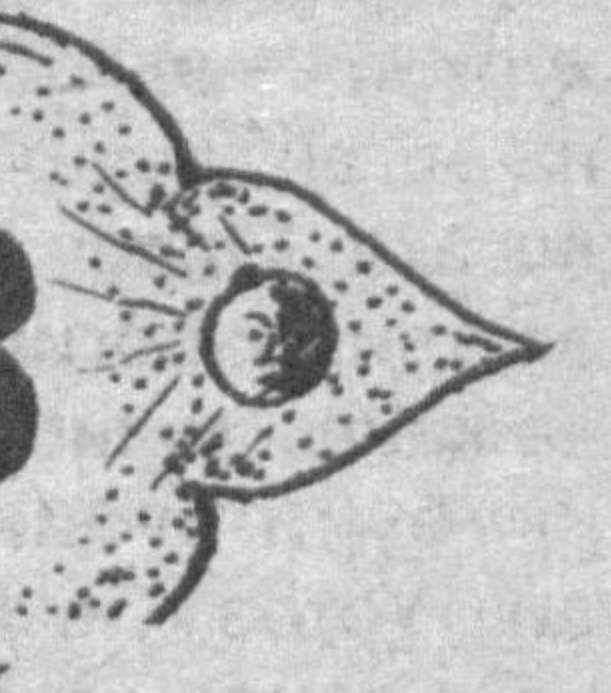

ТОҒИГ ҲОЛДУЗИ

Ўзбекистон: болалари ва ҷемирларининг газетаси

ЛИШНГ ЛИГ ИМИЗ ~ ХУРЛИГ ИМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МАДҲИЯСИ

Абдулла ОРИПОВ сўзи

*Серқуёш, ҳур ҷиқам, элга бахт, нажот,
Сен ўзинг дўстларга йўлдош, меҳрибон.
Яшнагай то авод илму фран, ижод,
Шухратинг норласин токи бор жаҳон!*

Нақорат:

*Олтин бу водийлар — жон Ўзбекистон,
Аждодлар мардона руҳи сенга ер!
Улғу халқ қудрати жўш урган замон,
Оламни наҳиё айлаган дийр!*

*Бағри кенг ўзбекнинг ғитас иймони,
Эркин, еш авлодлар сенга зўр қанот!
Истиқлол машғали, тинчлик посбони,
Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл авод!*

Нақорат:

*Олтин бу водийлар — жон Ўзбекистон,
Аждодлар мардона руҳи сенга ер!
Улғу халқ қудрати жўш урган замон,
Оламни наҳиё айлаган дийр.*

Уйимиздан узоқлашсак она-мизни соғинамиз. Нонимизни, яқинларимиз тилидан айтиладиган номимизни кўрсаймиз. Айқириб оқатган сойимизни, «қирт-қирт» қилиб ут чайнаётган куйимизни... эҳтимол балани «дом»имизни, музқаймоққа навбат турган дамимизни хотирларимиз. Аммо, энг аввало соғинчимиз-онамиздан бошланиши рост. Нега шундай? Негаки, ҳар ҳеч қачон одамларга эмолликни соғинмайдилар. Ҳамиша тинч яшасам, дастурхон атрофида яқинларим урни бушаб қолмас, инсон боласининг умри кемтиклашиб, нони яримга бўлмас дейдилар. Шунинг учун ҳам бизда энг буюк ва суюқ нарсаларга она сўзини қўшиб айтиш бор, яъни «Она Ватан», «Она тупроқ»... деб.

Демак, бизлар учун Ватан — она соғинчидай гап. Тоza ҳавони симиргандай, зилол сувни сипқоргандай, ноннинг таъмини туйгандек, куёш нуруни суйгандек ватанамизга талпинамиз. Она Ватан Она каби ягона эканлигини тан олган ҳолда, унинг мустақкам булишини, мангу ва аъдий барқарорликда гуллаб-яшнашини истаимиз. Рост, замон инсон юрагига ухшайди, баъзан осойишта, баъзан алғовдалғов. Борлигини гоҳо ташвиш эгалласа, гоҳо севинчлардан тилиб тошади. Она дийримизда ҳар бир кунимиз меҳнат, кураш, эртанги кунга ошиқиш билан сермазмун утаётган булсада, бағримиз истиқболга тобора очиқ кечаётган эрсада, ёруғ деразаларимиз қувноқ қаҳқаҳалардан, шодон қушиқлардан титраса-да, ҳайқириб гапирмоқдан, бахтимиз баҳорини мағрур баён қилмоқдан узимизни тиямиз. Куксимизга уриб эмас, балки қўлимизни осойишта қўйиб, «шукр, тинчмиз, омонимиз», — деймиз. Чунки қўққисдан келган урушларни курган, фавқуллоддаги хуружлардан азият чеккан халқнинг фарзандларимиз, сергаклитимиз, зукколитимиз, тинчлитимизни-хурлитимиз, хурамлитимиздан деб билишимиз ҳам шундан!

Биз соғинган оналарнинг макони, биз суйган одамлару одаларнинг манзили — Она Ватанамиз туртинчи ешга қадам қўйди. Қадимий ва қўҳна мамлакатимизнинг оққан дарёлари айқириб оқишига яратилган яна бир имкониятдир бу. Истиқлолга эришмоқ — халқимизнинг ширин умиди, эзгу тилаги эди. Уз эркига, эътиқодига, изланиш ва интилишларига эга кишилар ҳамиша олға чопадилар. Бахту иқболларини, мустақилликда топадилар. Шундай экан, аниқ мақсадимиз, эзгу омонимиз — Она Ватанда умид билан қўз очганлар инсоний бахтдан бебаҳра яшамасинлар. Юртнинг ободончилиги учун ҳисса қўшман деганларнинг билим олмақликлари, эмин-эркин меҳнат қилмоқликлари учун тинчлик керак. Буюк Ўзбекистоннинг тамал тоши қўйилиб, унинг гуллаб-яшнаши учун замин ҳозирланган шу кунларда оқ тилаклар қилайлик. Юртимиздаги ҳар бир инсон тунки-сочинликда яшашини тилайлик. Чунки йил бошида, йул бошида қилинган ниятлар амалга ошмай қолмайди. Ҳама уз вази фасини сидқидилдан бажарса, энг асосийси, уз вази фаси нима эканлигини англаб етса, меҳнату ижоддаги машғуллигини тарк этмаса йулларимиз равон булаверади.

ЯНВАРЬ НИМА ДЕГАНИ?

**Янги, йил,
Эши йил,
Ухши-да, жуда!
Чунки бир ешга
Усдинг, Маъжуда!
Энди тилинг ҳам
Бурролашеди,
Буйинг ҳам усиб,
Ақлинг ошади...**

Байрамларнинг энг яхисиси — янги йилдан ҳамиша ажойиботлар кутамиз, Қорбобо-ю, Қорқизнинг муъжизасини билмоқчи буламиз. Балки шунинг учун ҳам январдан бошланадиган янги йил қадимий Рим мифологияси номи, яъни янги кун, янги узаришлар тимсоли бўлиши Яносдан келиб чиққандир? Янос бахт ва бахтезликлар ҳамроҳи бўлса-да, ҳамиша ҳаққонийлиги, ҳалоллиги билан йил бошида чақнаб туради. Лотинча «януа» — «эшик, кириш» деган маъноларни англатадиган Янос қонда буйича қулида қалит ушлаб турган ҳолда тасвирланади. Ёруғлик худоси сифатида уша қалит билан осмон эшигини очади ва ерга илк нузларини сочади. Яносни ҳасса ва қумли соатсиз ҳам тасаввур қилиш қийин. Ҳасса саёҳатни, қумли соат эса вақтни англатади. Яноснинг

бош кийими ҳам бири утмишга, иккинчиси келажакка ишора қилади. Унинг унғ қулидаги бармоғида 300 рақами акс эттирилган, чап қулида эса 65 рақамли узук бор. Сезиб олгандирсиз, бу рақамлар бир йилда неча кун борлигидан хабар бериб турибди.

Жаҳон халқлари, масалан голландлар ва шведлар йилнинг илк ойини Яноснинг номидан келиб чиққан ҳолда «януари», норвеглар — «януар», инглизлар «дженьюари», араблар «янар», греклар — «яноуаринос», индонезияликлар — «джануари», италянлар — «женнайю», испанлар — «эне-ро», португалияликлар — «жанейро», деб атайдилар. Айрим давлатларда эса бу ой миллий атамалардан таркиб топган. Масалан, Литвада — «саусис», Финляндияда — «таммикуу» деб аташади. Урта Осиё халқлари йил бошини Навруздан ҳисоблашса-да, ерга уруғ тушган кунларни кут-баракамиз, маъмурчилигимиз боши, дейишса-да, календарь буйича янгилашни палласи деб январни биладилар. Бизда январь ойини «далъ» деб ҳам юритадилар.

**Ешингизга еш кушар,
Байрам куп булсин,
Совга — салом улашар,
Айем куп булсин!**

Завқли-шавқли қишки таътил кунлари ҳам ортда қолди. Кунини кеча қуркам арча атрофида, қорбобо-ю қорқизлар даврасида яйраб қувнаган болалар яна қадрдон мактаблари бағрига қайтишди. Олдинда катта ва ҳал қилувчи 3-чорак!

Ўқувчиларни меҳрибон устозлари қарши олишлари аниқ. Болалар ҳам уларни соғиниб қолишган. Айниқса, Дилором опа Ориповани. Бор ғайрат ва шижоатини шарафли, шу билан бирга ута маъсулиятли касбга бағишлаган устоз ўқувчиларнинг катта дустига айланиб қолган. Опанинг шу кунларда неча юзлаб шогирдлари турли жабҳаларда меҳнат қилиб келмоқдалар. Олимлари-ю шоирлари, ишчилари-ю шифокорлари бор уларнинг! Мактабдами, ку-ча-куйда Дилором опага дуч келиб қолишса, бола булиб кучоқларига отилишади. Ҳаёт сабоқлари учун миннатдорчилик билдиришади. Устоз учун буздан буюкроқ мукофот борми?..

Р.АЛЪБЕКОВ туширган сурат.

